

Kwaterna 31 na Cmentarzu Żydowskim w Warszawie – plan prac topograficznych oraz archeologicznych

Projekt archeologiczny, miałby dotyczyć prac porządkowych na terenie Kwaterny 31 zlokalizowanej na Cmentarzu Żydowskim, w Warszawie przy ulicy Okopowa 49/51. Prace te, związane byłyby z ręcznym usunięciem nadmiaru ziemi przemieszanej z organicznymi nawarstwieniami, które zalegają bezpośrednio nad zabytkowymi nagrobkami.

Wskazane działania archeologicznie w znacząco przyczyniłyby się do uczytelnienia historycznych, chronologicznie najwcześniejszych ciągów komunikacyjnych, przebiegających pomiędzy poszczególnymi pochówkami. Przy okazji, w ramach prac porządkowych, oczyszczono by zniszczone, czy też zaniedbane nagrobki.

Niezwykle trudno jest przewidzieć wszystkie zagrożenia, na które można napotkać w trakcie ręcznej eksploracji tego typu terenu. Wielkość Kwaterny 31 (26,7 ara), a także jej charakter (historyczny cmentarz) i wysokiej klasy architektura powodują, iż w trakcie wykonywania prac archeologiczno-porządkowych z dużym prawdopodobieństwem napotkać można na nieprzewidziane sytuacje.

Nieznana jest głębokość różnych nagrobków – niejasne jest posadowienie, oraz stopień ich zniszczenia. Tym samym, trudno określić jest ilość fragmentów grobowych, które zostaną odsłonięte, w trakcie prac związanych z oczyszczeniem kwaterny. Niewątpliwy jest fakt, iż nagrobki w Kwaterze 31 są w dużej mierze zasypane ziemią – jest to częściowo wynik historycznych nasypów, znanych z chronologicznie najwcześniejszych dziejów nekropoli.

W Kwaterze tej należy uporządkować wieloletnie nawarstwienia i nagromadzenia zbutwiałej roślinności, gałęzi, ale i nasypów, sukcesywnie pokrywających badany obszar.

Widoczne różnice wysokości, na stosunkowo dużej powierzchni planowanych prac powodują, iż niezwykle trudno jest określić stopień ingerencji w strukturę gruntu – jedyna możliwość, to indywidualne podejście do kolejnych, eksplorowanych obszarów, oraz interpretacja (na podstawie zachowanych elementów nagrobków) stopnia zniszczeń oraz głębokości posadowienia kwater grobowych.

Wieloletnie nawarstwienie liści, gałęzi, ściółki i innej roślinności, przemieszanej z ziemią, nakazują ingerencję w strukturę zasypu na głębokość około 0.3-0.4 m. Tak głęboka penetracja gruntu jest także uzgodniona, a zarazem określona jako maksymalna, przez przedstawicieli Komisji Rabinicznej ds. Cmentarzy – nadzorujących projekty na cmentarzu żydowskim przy ulicy Okopowej.

Kolejną niedogodnością jest fakt, iż na terenie Kwaterny 31, nie została przeprowadzona w pełni inwentaryzacja nagrobków, oraz nie został wykonany szczegółowy plan geodezyjny, oddający kształt, ilość, wielkość pochówków, oraz ciągi komunikacyjne pomiędzy nimi.

Prace archeologiczne prowadzone będą pod ścisłym nadzorem przedstawicieli Komisji Rabinicznej ds. Cmentarzy. Niezwykle restrykcyjne podejście do charakteru prac ziemnych powoduje znaczne ograniczenia w możliwości prowadzenia badań archeologicznych na tym

terenie. Według prawa żydowskiego ograniczenia prac ziemnych na cmentarzu związane są z dużym prawdopodobieństwem natrafienia na ludzkie szczątki. W takich wypadkach, prowadzona będzie ciągła konsultacja z przedstawicielami Komisji Rabinicznej, a wszelkie trudności na bieżąco uzgadniane.

Istnieje możliwość natrafienia na duże nagromadzenia zabytków, związane z 200 letnim funkcjonowaniem cmentarza. W takim wypadku, przeprowadzona zostanie odpowiednia dokumentacja oraz prewencyjna konserwacja artefaktów, pozyskanych z odkopywanych warstw ziemnych. Na przestrzeni ostatnich lat w trakcie prac archeologicznych prowadzonych na terenie cmentarza, natrafiano na cenną biżuterię, przedmioty codziennego użytku, czy też elementy architektury nekropoli. Jeśli w trakcie prac zostaną odsłonięte artefakty, wykonana zostanie ich pełna inwentaryzacja i dokumentacja archeologiczna.

Zniszczone macewy, odsłonięte w trakcie trwania prac badawczych, zostaną zinwentaryzowane i przygotowane do prac konserwatorskich.

Ze względu na fakt, iż cmentarz w całości wpisany jest do rejestru zabytków (nr 874 z 1.12.1973), charakter proponowanych prac archeologicznych jest niezwykle delikatny, i wymaga zaangażowania dużej grupy specjalistów – archeologów.

Prace związane z projektem:

1. Mapa geodezyjna Kwatery 31:

Przygotowane nieinwazyjnego planu geodezyjnego, obejmującego elementy infrastruktury (alejki, kwatery, etc.) oraz podział organizacyjny (sektory), wraz z opracowaniem w formacie cadowskim (plik dxf z obrysami i etykietami) i gisowym (plik shp z atrybutami). Pomiary wykonane zostaną za pomocą tachimetrów laserowych lub urządzeń GPS-RTK pozwalających na uzyskanie sub-centymetrowej dokładności, rejestrując współrzędne w układzie współrzędnych UTM34N oraz WGS 84.

2. Inwentaryzacja nagrobków:

Rozrysowanie pojedynczych nagrobków na podstawie pomiarów terenowych wraz z atrybutami określającymi sektor, rząd i numer grobu z opracowaniem w formacie cadowskim (plik dxf z obrysami i etykietami) i gisowym (plik shp z atrybutami). Pomiary wykonane zostaną za pomocą tachimetrów laserowych lub urządzeń GPS-RTK pozwalających na uzyskanie sub-centymetrowej dokładności, rejestrując współrzędne w układzie współrzędnych UTM34N oraz WGS 84.

4. Ortofotogrametryczna mapa terenu Kwatery 31 – seria zdjęć z wysokości przynajmniej 50m, skorelowana z punktami pomiarowymi, wyznaczonymi w terenie. Po zebraniu danych, zdjęcia wraz z koordynatami, przetworzone w odpowiednich programach, dają efekt warstwicznej mapy wskazanego obszaru, jak również przyniosą pełną dokumentację ortofotogrametryczną cmentarza. Działania konieczne do podjęcia w okresie zimowym (ze względu na znacznie przytłumioną roślinność), lub po usunięciu znacznej ilości drzew.

- wykonanie serii zdjęć z drona, z wysokości około 50 m – mapowanie całego terenu.

5. Prace archeologiczno-porządkowe na terenie Kwatery 31

- eksploracja szerokopłaszczyznowa polegać będzie na ręcznym usunięciu nawarstwień, zlokalizowanych bezpośrednio na pochówkach. Prace te będą prowadzone pod nadzorem wykwalifikowanych archeologów oraz studentów WAUW. Podczas opisanych działań, oprócz eksploracji, wykonywana będzie dokumentacja fotograficzna oraz rysunkowa odsłoniętych nagrobków (całych oraz ich fragmentów). Tym samym, uszczegółowiona zostanie inwentaryzacja historycznych nagrobków, zidentyfikowanych na opisanym obszarze. Ewentualne zabytki, zidentyfikowane w usuwanej warstwie – należy poddać dokumentacji archeologicznej i konserwacji (oczywiście wybrane).

Prace archeologiczno - porządkowe, będą przeprowadzone przy stałym nadzorze konserwatorskim. Dzięki temu, możliwa będzie specjalistyczna kontrola nad historycznymi nagrobkami.

Proponowane prace w znacznym stopniu przyczynią się do uporządkowania centralnej części cmentarza przy ulicy Okopowej w Warszawie. Nowo odsłonięte macewy będą sukcesywnie poddawane pracom konserwatorskim, a zabytki pochodzące z badań – zinwentaryzowane i zadokumentowane.

Raport z prac archeologicznych zostanie przekazany niezwłocznie po zakończeniu badań do Mazowieckiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

Kwaterna 32 na Cmentarzu Żydowskim w Warszawie – plan prac topograficznych oraz archeologicznych

Projekt archeologiczny, miałby dotyczyć prac porządkowych na terenie Kwaterny 32 na Cmentarzu Żydowskim, zlokalizowanym w Warszawie przy ulicy Okopowa 49/51. Prace te, związane byłyby z ręcznym usunięciem ziemi przemieszanej z organicznymi nawarstwieniami, zalegającej bezpośrednio na zabytkowych nagrobkach.

Wskazane działania archeologiczne w znacznym stopniu przyczyniłyby się do ukazania historycznych, chronologicznie najwcześniejszych ciągów komunikacyjnych, przebiegających pomiędzy poszczególnymi pochówkami. Przy okazji, w ramach prac porządkowych, oczyszczono by zniszczone, czy też zaniedbane nagrobki.

Niezwykle trudno jest przewidzieć wszystkie zagrożenia, na które można napotkać w trakcie ręcznej eksploracji tego typu terenu. Wielkość Kwaterny 32 (33 ary), a także jej charakter (historyczny cmentarz) i występująca na jej terenie wysokiej klasy architektura powodują, iż w trakcie wykonywania prac archeologiczno-porządkowych istnieje duże prawdopodobieństwo napotkania na nieprzewidziane sytuacje.

Nieznana jest głębokość posadowienia oraz stopień zniszczenia poszczególnych nagrobków. Tym samym, trudno określić ilość fragmentów grobowych, które zostaną zidentyfikowane, w trakcie prac związanych z oczyszczeniem kwaterny. Ewidentnym jest fakt, iż nagrobki w Kwaterze 32 są w większości zasypane ziemią – jest to częściowo efekt historycznych nasypów, znanych z chronologicznie najwcześniejszych dziejów nekropoli.

W Kwaterze tej należy doprowadzić do uporządkowania wieloletnich nawarstwień i nagromadzeń zbutwiałej roślinności, gałęzi, ale i nasypów, sukcesywnie pokrywających obszar parceli.

Widoczne różnice wysokości, na stosunkowo dużej powierzchni planowanych prac powodują, iż niezwykle trudno jest określić stopień ingerencji w strukturę gruntu, jedyną możliwością jest indywidualne podejście do kolejnych, eksplorowanych obszarów oraz interpretacja (na podstawie zachowanych elementów nagrobków) stopnia zniszczeń oraz głębokości posadowienia kwater grobowych.

Poprzez wieloletnie nawarstwienie liści, gałęzi, ściółki i innej roślinności, przemieszanej z ziemią, przewiduje się ingerencję w strukturę zasypu na głębokość około 0.3-0.4 m. Tak głęboka penetracja gruntu jest także uzgodniona, a zarazem określona jako maksymalna, przez przedstawicieli Komisji Rabinicznej ds. Cmentarzy – nadzorujących projekty na cmentarzu żydowskim przy ulicy Okopowej.

Kolejnym problemem jest fakt, iż nagrobki znajdujące się na terenie Kwaterny 32, nie zostały w pełni zinwentaryzowane oraz nie został wykonany drobiazgowy plan geodezyjny, oddający kształt, ilość, wielkość pochówków, oraz ciągi komunikacyjne pomiędzy nimi.

Prace archeologiczne prowadzone będą pod ścisłym nadzorem przedstawicieli Komisji Rabinicznej ds. Cmentarzy. Niezwykle restrykcyjne podejście do charakteru prac ziemnych

powoduje znaczne utrudnienia w możliwości prowadzenia badań archeologicznych na tym terenie. Według prawa żydowskiego ograniczenia prac ziemnych na cmentarzu związane są z dużym prawdopodobieństwem natrafienia na ludzkie szczątki. W takich wypadkach, prowadzona będzie nieustanna konsultacja z przedstawicielami Komisji Rabinicznej, a wszelkie trudności na bieżąco uzgadniane.

Istnieje możliwość natrafienia na duże ilości zabytków, które pojawiały się sukcesywnie na cmentarzu w trakcie 200 lat jego funkcjonowania. W takim wypadku, przeprowadzona zostanie prewencyjna konserwacja i odpowiednia dokumentacja artefaktów, pozyskanych z odkopywanych warstw ziemnych. Na przestrzeni ostatnich lat i prac archeologicznych prowadzonych na cmentarzu, natrafiano na cenną biżuterię, przedmioty codziennego użytku, czy też elementy architektury nekropoli. Jeśli w trakcie prac zostaną odsłonięte artefakty, wykonana zostanie ich pełna inwentaryzacja i dokumentacja archeologiczna.

Zniszczone macewy, odsłonięte na skutek prac badawczych, zostaną zinwentaryzowane i przygotowane do prac konserwatorskich.

Ze względu na fakt, iż cmentarz w całości wpisany jest do rejestru zabytków (nr 874 z 1.12.1973), charakter proponowanych prac archeologicznych jest niezwykle delikatny, i wymaga zaangażowania dużej grupy specjalistów – archeologów.

Prace związane z projektem:

1. Mapa geodezyjna Kwatery 32:

Przygotowane nieinwazyjnego planu geodezyjnego, obejmującego elementy infrastruktury (alejki, kwatery, etc.) oraz podział organizacyjny (sektory), wraz z opracowaniem w formacie cadowskim (plik dxf z obrysami i etykietami) i gisowym (plik shp z atrybutami). Pomiary wykonane zostaną za pomocą tachimetrów laserowych lub urządzeń GPS-RTK pozwalających na uzyskanie sub-centymetrowej dokładności, rejestrując współrzędne w układzie współrzędnych UTM34N oraz WGS 84.

2. Inwentaryzacja nagrobków:

Rozrysowanie pojedynczych nagrobków na podstawie pomiarów terenowych wraz z atrybutami określającymi sektor, rząd i numer grobu z opracowaniem w formacie cadowskim (plik dxf z obrysami i etykietami) i gisowym (plik shp z atrybutami). Pomiary wykonane zostaną za pomocą tachimetrów laserowych lub urządzeń GPS-RTK pozwalających na uzyskanie sub-centymetrowej dokładności, rejestrując współrzędne w układzie współrzędnych UTM34N oraz WGS 84.

4. Ortofotogrametryczna mapa terenu Kwatery 32 – seria zdjęć z wysokości przynajmniej 50m, skorelowana z punktami pomiarowymi, wyznaczonymi w terenie. Po zebraniu danych, zdjęcia wraz z koordynatami, przetworzone w odpowiednich programach, dają efekt warstwicznej mapy wskazanego obszaru, jak również przyniosą pełną dokumentację ortofotogrametryczną cmentarza. Działania konieczne do podjęcia w okresie zimowym (ze względu na znacznie przytłumioną roślinność), lub po usunięciu znacznej ilości drzew.

- wykonanie serii zdjęć z drona, z wysokości około 50 m – mapowanie całego terenu.

5. Prace archeologiczno-porządkowe na terenie Kwatery 32

- eksploracja szerokopłaszczyznowa polegać będzie na ręcznym usunięciu nawarstwień, zlokalizowanych bezpośrednio na pochówkach. Prace te będą prowadzone pod nadzorem wykwalifikowanych archeologów oraz studentów WAUW. Podczas opisanych działań, oprócz eksploracji, wykonywana będzie dokumentacja fotograficzna oraz rysunkowa odsłoniętych nagrobków (całych oraz ich fragmentów). Tym samym, uszczegółowiona zostanie inwentaryzacja historycznych nagrobków, zidentyfikowanych na opisanym obszarze. Ewentualne zabytki, zidentyfikowane w usuwanej warstwie – należy poddać dokumentacji archeologicznej i konserwacji (oczywiście wybrane).

Prace archeologiczno - porządkowe, będą przeprowadzone przy stałym nadzorze konserwatorskim. Dzięki temu, możliwa będzie specjalistyczna kontrola nad historycznymi nagrobkami.

Proponowane prace w znacznym stopniu przyczynią się do uporządkowania centralnej części cmentarza przy ulicy Okopowej w Warszawie. Nowo odsłonięte macewy będą sukcesywnie poddawane pracom konserwatorskim, a zabytki pochodzące z badań – zinwentaryzowane i zadokumentowane.

Raport z prac archeologicznych zostanie przekazany niezwłocznie po zakończeniu badań do Mazowieckiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

Kwaterna 33 na Cmentarzu Żydowskim w Warszawie – plan prac topograficznych oraz archeologicznych

Projekt archeologiczny, miałby dotyczyć prac porządkowych na terenie Kwaterny 33 zlokalizowanej na Cmentarzu Żydowskim w Warszawie przy ulicy Okopowa 49/51. Prace te, związane byłyby z ręcznym usunięciem nadmiaru ziemi przemieszanej z organicznymi nawarstwieniami znajdującymi się bezpośrednio na zabytkowych nagrobkach.

Wskazane działania archeologiczne w stopniu znacznym przyczyniłyby się do ustalenia historycznych, chronologicznie najwcześniejszych ciągów komunikacyjnych, pomiędzy poszczególnymi pochówkami. Przy okazji, w ramach prac porządkowych oczyszczono by zniszczone oraz zaniedbane nagrobki.

Niezwykle trudno jest przewidzieć wszystkie trudności, które można napotkać w trakcie ręcznej eksploracji terenu tego typu. Wielkość Kwaterny 33 (20,5 ara), a także jej charakter (historyczny cmentarz) i wysokiej klasy architektura powodują, iż w trakcie wykonywania prac archeologiczno-porządkowych istnieje duże prawdopodobieństwo napotkania na nieprzewidziane sytuacje.

Nieznana jest głębokość różnych nagrobków – niejasne jest ich posadowienie oraz stopień zniszczenia. Sprawia to, że ilość fragmentów grobowych, które zostaną zidentyfikowane w trakcie prac związanych z oczyszczeniem kwaterny jest nieokreślona. Bezdyskusyjnym jest fakt, iż nagrobki w Kwaterze 33 są w dużej mierze zasypane ziemią. Częściowo jest to efekt historycznych nasypów, znanych z chronologicznie najwcześniejszych dziejów nekropoli.

W Kwaterze tej należy uporządkować wieloletnie nawarstwienia i nagromadzenia zbutwiałej roślinności, gałęzi, ale i nasypów, sukcesywnie pokrywających obszar parceli.

Widoczne różnice wysokości, na stosunkowo dużej powierzchni planowanych prac powodują, iż niezwykle trudno jest określić stopień ingerencji w strukturę gruntu – jedyną możliwością, to indywidualne podejście do kolejnych, eksplorowanych obszarów, oraz interpretacja (na podstawie zachowanych elementów nagrobków) stopnia zniszczeń oraz głębokości posadowienia kwater grobowych.

Odkładające się wiele lat nawarstwienia liści, gałęzi, ściółki i innej roślinności, przemieszane z ziemią, nakazują ingerencję w strukturę zasypu na głębokość około 0.3-0.4 m. Tak głęboka penetracja gruntu jest także uzgodniona, a zarazem określona jako maksymalna, przez przedstawicieli Komisji Rabinicznej ds. Cmentarzy – nadzorujących projekty na cmentarzu żydowskim przy ulicy Okopowej.

Kolejnym problemem jest fakt, iż na terenie Kwaterny 33, nie została przeprowadzona w pełni inwentaryzacja nagrobków, oraz nie wykonany został drobiazgowy plan geodezyjny, oddający kształt, ilość, wielkość pochówków, oraz ciągi komunikacyjne pomiędzy nimi.

Prace archeologiczne prowadzone będą pod ścisłym nadzorem przedstawicieli Komisji Rabinicznej ds. Cmentarzy. Niezwykle restrykcyjne podejście do charakteru prac ziemnych

powoduje znaczne ograniczenia w możliwości prowadzenia badań archeologicznych na tym terenie. Według prawa żydowskiego ograniczenia prac ziemnych na cmentarzu związane są z dużym prawdopodobieństwem natrafienia na ludzkie szczątki. W takich wypadkach, prowadzona będzie nieustanna konsultacja z przedstawicielami Komisji Rabinicznej, a wszelkie trudności na bieżąco uzgadniane.

Istnieje możliwość natrafienia na duże nagromadzenia zabytków, które pojawiały się sukcesywnie na cmentarzu w trakcie 200 lat jego funkcjonowania. W takim wypadku, przeprowadzona zostanie prewencyjna konserwacja i odpowiednia dokumentacja artefaktów, pozyskanych z odkopywanych warstw ziemnych. Na przestrzeni ostatnich lat i prac archeologicznych prowadzonych na cmentarzu, natrafiano na cenną biżuterię, przedmioty codziennego użytku, czy też elementy architektury nekropoli. Jeśli w trakcie prac zostaną odsłonięte artefakty, wykonana zostanie ich pełna inwentaryzacja i dokumentacja archeologiczna.

Zniszczone macewy, odsłonięte na skutek prac badawczych, zostaną zinwentaryzowane i przygotowane do prac konserwatorskich.

Ze względu na fakt, iż cmentarz w całości wpisany jest do rejestru zabytków (nr 874 z 1.12.1973), charakter proponowanych prac archeologicznych jest niezwykle delikatny, i wymaga zaangażowania dużej grupy specjalistów – archeologów.

Prace związane z projektem:

1. Mapa geodezyjna Kwatery 33:

Przygotowanie nieinwazyjnego planu geodezyjnego, obejmującego elementy infrastruktury (alejki, kwatery, etc.) oraz podział organizacyjny (sektory), wraz z opracowaniem w formacie cadowskim (plik dxf z obrysami i etykietami) i gisowym (plik shp z atrybutami). Pomiary wykonane zostaną za pomocą tachimetrów laserowych lub urządzeń GPS-RTK pozwalających na uzyskanie sub-centymetrowej dokładności, rejestrując współrzędne w układzie współrzędnych UTM34N oraz WGS 84.

2. Inwentaryzacja nagrobków:

Rozrysowanie pojedynczych nagrobków na podstawie pomiarów terenowych wraz z atrybutami określającymi sektor, rząd i numer grobu z opracowaniem w formacie cadowskim (plik dxf z obrysami i etykietami) i gisowym (plik shp z atrybutami). Pomiary wykonane zostaną za pomocą tachimetrów laserowych lub urządzeń GPS-RTK pozwalających na uzyskanie sub-centymetrowej dokładności, rejestrując współrzędne w układzie współrzędnych UTM34N oraz WGS 84.

4. Ortofotogrametryczna mapa terenu Kwatery 33 – seria zdjęć z wysokości przynajmniej 50m, skorelowana z punktami pomiarowymi, wyznaczonymi w terenie. Po zebraniu danych, zdjęcia wraz z koordynatami, przetworzone w odpowiednich programach, dają efekt warstwicznej mapy wskazanego obszaru, jak również przyniosą pełną dokumentację ortofotogrametryczną cmentarza. Działania konieczne do podjęcia w

okresie zimowym (ze względu na znacznie przytłumioną roślinność), lub po usunięciu znacznej ilości drzew.

- wykonanie serii zdjęć z drona, z wysokości około 50 m – mapowanie całego terenu.

5. Prace archeologiczno-porządkowe na terenie Kwatery 33

- eksploracja szerokopłaszczyznowa polegać będzie na ręcznym usunięciu nawarstwień, zlokalizowanych bezpośrednio na pochówkach. Prace te będą prowadzone pod nadzorem wykwalifikowanych archeologów oraz studentów WAUW. Podczas opisanych działań, oprócz eksploracji, wykonywana będzie dokumentacja fotograficzna oraz rysunkowa odsłoniętych nagrobków (całych oraz ich fragmentów). Tym samym, uszczegółowiona zostanie inwentaryzacja historycznych nagrobków, zidentyfikowanych na opisanym obszarze. Ewentualne zabytki, zidentyfikowane w usuwanej warstwie – należy poddać dokumentacji archeologicznej i konserwacji (oczywiście wybrane).

Prace archeologiczno - porządkowe, będą przeprowadzone przy stałym nadzorze konserwatorskim. Dzięki temu, możliwa będzie specjalistyczna kontrola nad historycznymi nagrobkami.

Proponowane prace w znacznym stopniu przyczynią się do uporządkowania centralnej części cmentarza przy ulicy Okopowej w Warszawie. Nowo odsłonięte macewy będą sukcesywnie poddawane pracom konserwatorskim, a zabytki pochodzące z badań – zinwentaryzowane i zadokumentowane.

Raport z prac archeologicznych zostanie przekazany niezwłocznie po zakończeniu badań do Mazowieckiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

Kwaterna 34 na Cmentarzu Żydowskim w Warszawie – plan prac topograficznych oraz archeologicznych

Projekt archeologiczny, miałby dotyczyć prac porządkowych na terenie Kwaterny 34 na Cmentarzu Żydowskim, zlokalizowanym w Warszawie przy ulicy Okopowa 49/51. Prace te, związane byłyby z ręcznym usunięciem nadmiaru ziemi przemieszanej z organicznymi nawarstwieniami, znajdującymi się bezpośrednio na zabytkowych nagrobkach.

Wskazane działania archeologiczne w znacznym stopniu przyczyniłyby się do uczytelnienia historycznych, chronologicznie najwcześniejszych ciągów komunikacyjnych, pomiędzy poszczególnymi pochówkami. Przy okazji, w ramach prac porządkowych, oczyszczono by zniszczone, czy też zaniedbane nagrobki.

Niezwykle trudno jest przewidzieć wszystkie zagrożenia, na które można napotkać w trakcie ręcznej eksploracji tego typu terenu. Wielkość Kwaterny 34 (21,7 ara), a także jej charakter (historyczny cmentarz) i wysokiej klasy architektura powodują, iż w trakcie wykonywania prac archeologiczno-porządkowych istnieje duże prawdopodobieństwo napotkania na nieprzewidziane sytuacje.

Nieznana jest głębokość różnych nagrobków – niejasne jest posadowienie, oraz stopień zniszczeń wielu pochówków. Tym samym, nieokreślona jest ilość fragmentów grobowych, które zostaną zidentyfikowane, w trakcie prac związanych z oczyszczeniem kwaterny. Ewidentnym jest fakt, iż nagrobki w Kwaterze 34 są w dużej mierze zasypane ziemią – jest to częściowo efekt historycznych nasypów, znanych z chronologicznie najwcześniejszych dziejów nekropoli.

W Kwaterze tej należy uporządkować wieloletnie nawarstwienia i nagromadzenia zbutwiałej roślinności, gałęzi, ale i nasypów, sukcesywnie pokrywających obszar parceli.

Widoczne różnice wysokości, na stosunkowo dużej powierzchni planowanych prac powodują, iż niezwykle trudno jest określić stopień ingerencji w strukturę gruntu – jedyna możliwość, to indywidualne podejście do kolejnych, eksplorowanych obszarów, oraz interpretacja (na podstawie zachowanych elementów nagrobków) stopnia zniszczeń oraz głębokości posadowienia kwater grobowych.

Wieloletnie nawarstwienie liści, gałęzi, ściółki i innej roślinności, przemieszanej z ziemią, nakazują ingerencję w strukturę zasypu na głębokość około 0.3-0.4 m. Tak głęboka penetracja gruntu jest także uzgodniona, a zarazem określona jako maksymalna, przez przedstawicieli Komisji Rabinicznej ds. Cmentarzy – nadzorujących projekty na cmentarzu żydowskim przy ulicy Okopowej.

Kolejnym problemem jest fakt, iż na terenie Kwaterny 34, nie została przeprowadzona w pełni inwentaryzacja nagrobków, oraz nie wykonany został drobiazgowy plan geodezyjny, oddający kształt, ilość, wielkość pochówków, oraz ciągi komunikacyjne pomiędzy nimi.

Prace archeologiczne prowadzone będą pod ścisłym nadzorem przedstawicieli Komisji Rabinicznej ds. Cmentarzy. Niezwykle restrykcyjne podejście do charakteru prac ziemnych

powoduje znaczne ograniczenia w możliwości prowadzenia badań archeologicznych na tym terenie. Według prawa żydowskiego ograniczenia prac ziemnych na cmentarzu związane są z dużym prawdopodobieństwem natrafienia na ludzkie szczątki. W takich wypadkach, prowadzona będzie nieustanna konsultacja z przedstawicielami Komisji Rabinicznej, a wszelkie trudności na bieżąco uzgadniane.

Istnieje możliwość natrafienia na duże nagromadzenia zabytków, które pojawiały się sukcesywnie na cmentarzu w trakcie 200 lat jego funkcjonowania. W takim wypadku, przeprowadzona zostanie prewencyjna konserwacja i odpowiednia dokumentacja artefaktów, pozyskanych z odkopywanych warstw ziemnych. Na przestrzeni ostatnich lat i prac archeologicznych prowadzonych na cmentarzu, natrafiano na cenną biżuterię, przedmioty codziennego użytku, czy też elementy architektury nekropoli. Jeśli w trakcie prac zostaną odsłonięte artefakty, wykonana zostanie ich pełna inwentaryzacja i dokumentacja archeologiczna.

Zniszczone macewy, odsłonięte na skutek prac badawczych, zostaną zinwentaryzowane i przygotowane do prac konserwatorskich.

Ze względu na fakt, iż cmentarz w całości wpisany jest do rejestru zabytków (nr 874 z 1.12.1973), charakter proponowanych prac archeologicznych jest niezwykle delikatny, i wymaga zaangażowania dużej grupy specjalistów – archeologów.

Prace związane z projektem:

1. Mapa geodezyjna Kwatery 34:

Przygotowanie nieinwazyjnego planu geodezyjnego, obejmującego elementy infrastruktury (alejki, kwatery, etc.) oraz podział organizacyjny (sektory), wraz z opracowaniem w formacie cadowskim (plik dxf z obrysami i etykietami) i gisowym (plik shp z atrybutami). Pomiary wykonane zostaną za pomocą tachimetrów laserowych lub urządzeń GPS-RTK pozwalających na uzyskanie sub-centymetrowej dokładności, rejestrując współrzędne w układzie współrzędnych UTM34N oraz WGS 84.

2. Inwentaryzacja nagrobków:

Rozrysowanie pojedynczych nagrobków na podstawie pomiarów terenowych wraz z atrybutami określającymi sektor, rząd i numer grobu z opracowaniem w formacie cadowskim (plik dxf z obrysami i etykietami) i gisowym (plik shp z atrybutami). Pomiary wykonane zostaną za pomocą tachimetrów laserowych lub urządzeń GPS-RTK pozwalających na uzyskanie sub-centymetrowej dokładności, rejestrując współrzędne w układzie współrzędnych UTM34N oraz WGS 84.

4. Ortofotogrametryczna mapa terenu Kwatery 34 – seria zdjęć z wysokości przynajmniej 50m, skorelowana z punktami pomiarowymi, wyznaczonymi w terenie. Po zebraniu danych, zdjęcia wraz z koordynatami, przetworzone w odpowiednich programach, dają efekt warstwicznej mapy wskazanego obszaru, jak również przyniosą pełną dokumentację ortofotogrametryczną cmentarza. Działania konieczne do podjęcia w

okresie zimowym (ze względu na znacznie przytłumioną roślinność), lub po usunięciu znacznej ilości drzew.

- wykonanie serii zdjęć z drona, z wysokości około 50 m – mapowanie całego terenu.

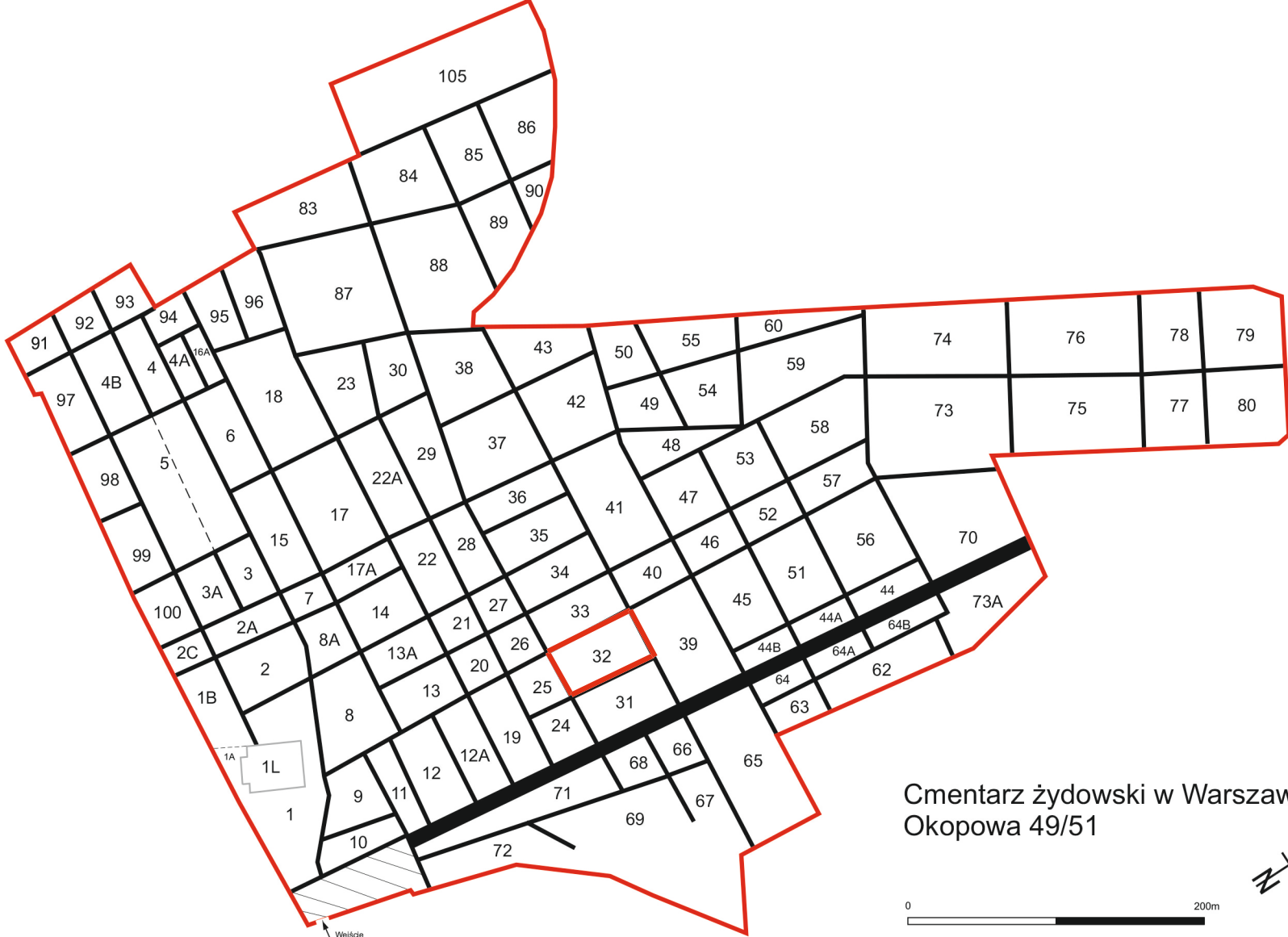
5. Prace archeologiczno-porządkowe na terenie Kwatery 34

- eksploracja szerokopłaszczyznowa polegać będzie na ręcznym usunięciu nawarstwień, zlokalizowanych bezpośrednio na pochówkach. Prace te będą prowadzone pod nadzorem wykwalifikowanych archeologów oraz studentów WAUW. Podczas opisanych działań, oprócz eksploracji, wykonywana będzie dokumentacja fotograficzna oraz rysunkowa odsłoniętych nagrobków (całych oraz ich fragmentów). Tym samym, uszczegółowiona zostanie inwentaryzacja historycznych nagrobków, zidentyfikowanych na opisanym obszarze. Ewentualne zabytki, zidentyfikowane w usuwanej warstwie – należy poddać dokumentacji archeologicznej i konserwacji (oczywiście wybrane).

Prace archeologiczno - porządkowe, będą przeprowadzone przy stałym nadzorze konserwatorskim. Dzięki temu, możliwa będzie specjalistyczna kontrola nad historycznymi nagrobkami.

Proponowane prace w znacznym stopniu przyczynią się do uporządkowania centralnej części cmentarza przy ulicy Okopowej w Warszawie. Nowo odsłonięte macewy będą sukcesywnie poddawane pracom konserwatorskim, a zabytki pochodzące z badań – zinwentaryzowane i zadokumentowane.

Raport z prac archeologicznych zostanie przekazany niezwłocznie po zakończeniu badań do Mazowieckiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

Cmentarz żydowski w Warszawie
Okopowa 49/51

Cmentarz żydowski w Warszawie
Okopowa 49/51

Cmentarz żydowski w Warszawie
Okopowa 49/51

